

Vendim nr. 150, datë 06.05.2026

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, i përbërë nga:

Marsida Xhaferllari, Kryesuese

Genti Ibrahim, Anëtar

Illir Toska, Anëtar

në datën 06.05.2026 mori në shqyrtim paraprak kërkesën nr. 7 (M) 2026 të Regjistrimit Themeltar, që i përket:

KËRKUES: **MHILL SHYTANI**, përfaqësuar nga avokati Anton Kosteri, me prokurë të posaçme.

OBJEKTI: **Shfuqizimi i vendimeve nr. 1644 (3197), datë 07.06.2021 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër; nr. 240, datë 21.11.2021 të Gjykatës së Apelit Shkodër; nr. 00-2025-1167, datë 15.07.2025 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.**
Kthimi i çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

BAZA LIGJORE: **Nenet 31, 33, 42, 43, 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, dhe pika 2, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); neni 6, pika 1, i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*KEDNJ*); nenet 27, 71, pika 1 dhe 71/a, pika 1, të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*Ligji Organik i Gjykatës*).**

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese (*Kolegji*), pasi dëgjoji relatorin e çështjes Ilir Toska, shqyrtoi kërkesën dhe dokumentet shoqëruese, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesi Mhill Shytani është vëllai i shtetasit K.Sh. Ky i fundit, në datën 23.04.2014, rreth orës 05:30, është gjetur nga kërkuesi dhe e ëma e tyre, shtetasja P.Sh., i varur me litar në kangjellat e ballkonit të katit të dytë të shtëpisë së tij në Shkodër, ku ai jetonte vetëm, pas divorcit dhe kthimit nga emigracioni. Ata kanë njoftuar familjarë të afërt dhe, në vijim, është njoftuar edhe policia, ndërkohë që kërkuesi, përpara mbërritjes së saj, ka lëvizur kufomën, duke e vendosur në katin e parë të banesës. Për këtë ngjarje, Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër (*Prokuroria e Shkodrës*) ka regjistruar procedimin penal nr. 1158 për veprën penale “Shkaktimi i vetëvrasjes”, të parashikuar nga neni 99 i Kodit Penal (*KP*) dhe në datën 03.12.2014 ka shënuar emrin e kërkuesit në regjistrin e njoftimit të veprave penale, si personi të cilit i atribuohet vepra penale.

2. Gjatë hetimeve paraprake është realizuar këqyrja e vendit të ngjarjes dhe ajo e kufomës. Nga kjo e fundit ka rezultuar se te kufoma dallohej një brazdë strangulimi në qafë, pikëza të vogla hemorragjike, gjuha e kafshuar midis dhëmbëve dhe me pak gjak, pikëza hemorragjike në zemër dhe në mushkëri. Janë vërejtur edhe një dërmishje në pjesën e qafës poshtë mjekrës, ekimoza dhe dy dërmishje në ballë djathtas, të cilat janë dërmishje të vjetra. Po ashtu, është realizuar një ekspertim mjeko-ligjor i viktimës dhe, sipas aktit nr. 21, datë 23.04.2014, brazda e strangulacionit në qafë duhet të jetë shkaktuar nga shtrëngimi me litar nga pesha e trupit që ka sjellë asfiksionë mekanike, duke shkaktuar vdekjen e këtij shtetasi. Shkaku i vdekjes është *asphyxia mecanica* (varje në litar me mekanizmin e shtrëngimit nga pesha e trupit).

3. Gjithashtu, gjatë hetimit janë marrë deklarime të familjarëve të afërt të viktimës dhe të kërkuesit, përfshirë edhe të këtij të fundit. Ka rezultuar se tre ditë përpara ngjarjes, në datën 20.04.2014, mes viktimës dhe kërkuesit ka pasur një konflikt në banesën e këtij të fundit dhe, pas njoftimit nga kërkuesi, viktima është shoqëruar në polici. Po ashtu, ka rezultuar se dy ditë pas ngjarjes, në datën 25.04.2014, bashkëshortja e kërkuesit ka tentuar të vrasë veten dhe është dërguar

në spital në gjendje të rëndë. Në deklaratimet e para të familjarëve të viktimës nuk është ngritur ndonjë pretendim për shkaqet e vdekjes. Më pas, nëna dhe vëllai i madh i viktimës dhe i kërkuesit kanë ngritur dyshime se vdekja e viktimës nuk ka ardhur nga vetëvarja, por se ai ishte vrarë nga kërkuesi dhe persona të tjerë, për shkak të konfliktit që kishin pasur në lidhje me një borxh që kërkuesi i kishte viktimës, por edhe për shkak të dyshimeve që kërkuesi kishte pasur për një lidhje intime të bashkëshortes së tij me viktimën.

4. Gjatë hetimit, për një letër të shkruar me dorë dhe të gjetur në portofolin e viktimës, që datonte më 01.10.2013, është realizuar edhe një ekspertim grafik shkrimi, duke e krahasuar me një model të viktimës, nga ku ka rezultuar se ato janë shkruar nga i njëjti person. Po ashtu, dorëshkrimi i gjetur është krahasuar me modele të shkrimit të kërkuesit dhe të shtetasit P.Sht., por sipas aktit të ekspertimit të datës 30.06.2015, dorëshkrimi i gjetur në portofolin e viktimës nuk ishte shkruar prej tyre. Ndërkohë, për një periudhë të caktuar, telefoni i kërkuesit është përgjuar.

5. Pas këtyre hetimeve, në datën 03.09.2015, prokurori i çështjes ka vendosur pushimin e tyre. Pas ankimeve të familjarëve të viktimës, ky vendim, në datën 27.10.2015, është shfuqizuar nga drejtuesi i Prokurorisë së Shkodrës, duke urdhëruar vazhdimin e hetimeve, të cilat në vijim janë ndjekur nga një prokuror tjetër. Pas kësaj janë kryer edhe disa veprime të tjera hetimore, si ripyetja e disa personave, marrja e dorëshkrimeve të kërkuesit dhe të shtetasit P.Sht., që kishte qenë me të mbrëmjen para se viktima të gjendej i vdekur në banesë, si dhe administrimi i informacionit të përcjellë nga shoqëria “Vodafone Albania” sh.a.

6. Në datën 07.01.2019 Prokuroria e Shkodrës ka depozituar në gjykatë kërkesën për pushimin e procedimit penal, me arsyetimin se hetimet nuk kishin përfunduar brenda afatit 2-vjeçar nga regjistrimi i emrit të kërkuesit dhe se veprimet hetimore të kryera pas datës 03.12.2015, në mungesë të një vendimi për zgjatjen e hetimeve, ishin të pavlefshme dhe, për pasojë, të papërdorshme si prova. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Shkodër, me vendimin nr. 318 (737), datë 14.02.2019, ka vendosur mospranimin e kërkesës dhe kthimin e akteve për kryerjen e hetimeve shtesë për një afat tremujor, duke lënë detyra që lidheshin, ndër të tjera, me pyetjen e personave që kishin dijeni për ngjarjen, kryerjen e një akti të ri ekspertimi grafik, pyetjen e ekspertëve mjekoligjorë dhe sqarimin e lëvizjeve të kërkuesit dhe të shtetasit P.Sht. një natë para vdekjes së viktimës. Ky vendim, pas ankimit të prokurorit, është lënë në fuqi nga Gjykata e Apelit Shkodër, me vendimin nr. 95, datë 11.04.2019.

7. Mbi këtë bazë, gjatë vazhdimit të hetimeve, janë marrë përsëri deklaratime të personave, si dhe është administruar akti i ekspertimit mjeko-ligjor nr. 2731, datë 08.10.2019, sipas të cilit të kufoma e viktimës janë konstatuar disa dëmtime në kokë, fytyrë, qafë, gjoks, shpatull dhe krah, si dhe thyerje e kockës thyroid (mollës së adamit) dhe asaj hioide. Sipas ekspertëve, brazda e strangulimit ishte shkaktuar nga shtrëngimi i qafës me lak, ndërsa dëmtimet e tjera ishin shkaktuar me mjet të fortë mprehës. Megjithatë, ekspertët kanë vlerësuar se, mbi bazën e akteve të procedimit penal të vëna në dispozicion, nuk mund të përcaktohej në mënyrë shkencore nëse vdekja ishte shkaktuar nga veprimet e vet viktimës apo bëhej fjalë për vrasje, duke sugjeruar ekzaminimin e kufomës pas zhvarrimit. Pas këtij sugjerimi, prokurori ka urdhëruar zhvarrimin dhe këqyrjen e kufomës. Në vijim, është përgatitur akti i ekspertimit mjeko-ligjor nr. 591, datë 18.11.2019, sipas të cilit, për shkak të fazës së avancuar të dekompozimit dhe skeletizimit të kufomës, nuk evidentoheshin dëmtime trupore të kockave të skeletit të shkaktuara si rezultat i dhunës. Eksperti ka sugjeruar se për sqarimin e mekanizmit të ngjarjes dhe të mënyrës së vdekjes merrte rëndësi edhe këqyrja e vendit të ngjarjes nga ekspertët mjeko-ligjorë.

8. Mbi këtë bazë, pas lejjimit me vendim gjyqësor të kontrollit të banesës së viktimës, është realizuar përsëri këqyrja e vendit të ngjarjes, në prani të ekspertëve mjeko-ligjorë. Në vijim, ekspertët kanë përgatitur aktin e riekspertimit mjeko-ligjor nr. 282, datë 05.02.2020, sipas të cilit shkak i vdekjes ka qenë asfiksia mekanike, si pasojë e mbylljes së rrugëve të frymëmarrjes nga shtrëngimi i qafës me lak ose nga zënia e rrugëve të frymëmarrjes me duar, si rezultat i veprimit të dhunshëm nga persona të tjerë mbi trupin e viktimës. Sipas këtij akti, dëmtimet e konstatuara të viktimës nuk ishin shkaktuar prej tij për arsye vetëdëmtuese, por disa prej tyre mund të ishin shkaktuar gjatë veprimeve vetëmbrojtëse. Ekspertët kanë vlerësuar, gjithashtu, se nuk mund të përcaktohej numri i personave që kishin marrë pjesë në konfliktin që kishte përfunduar me vdekjen e viktimës dhe se koha e vdekjes mendohej të ishte jo më e largët se 12 orë nga momenti i ekzaminimit të kufomës.

9. Në vijim, kërkuesi është marrë i pandehur, duke u akuzuar për kryerjen e veprës penale “Vrasja për shkak të marrëdhënieve familjare”, të kryer në bashkëpunim, të parashikuar nga nenet 79/c dhe 25 të KP-së. Sipas akuzës, vepra penale ishte kryer në bashkëpunim me persona të tjerë, për të cilët procedimi penal ishte ndarë, pasi nuk ishte bërë i mundur identifikimi i tyre. Në datën 10.03.2020, Prokuroria e Shkodrës i është drejtuar gjykatës me kërkesë për dërgimin në gjyq të

çështjes penale në ngarkim të kërkuesit dhe Gjykata e Rrethit Gjyqësor Shkodër, me vendimin e datës 22.06.2020, ka vendosur pranimin e kërkesës.

10. Në përfundim të gjykimit, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Shkodër, me vendimin nr. 1644 (3197), datë 07.06.2021, ka vendosur deklarinin fajtor të kërkuesit për kryerjen e veprës penale “Vrasja për shkak të marrëdhënieve familjare”, të parashikuar nga neni 79/c i KP-së dhe dënimin e tij me 20 vjet burgim. Ajo gjykatë, në mënyrë të përmbledhur, ka arsyetuar se nga provat e administruara gjatë gjykimit provohej përtej çdo dyshimi të arsyeshëm se kërkuesi, fillimisht, e ka dhunuar fizikisht viktimën, duke i shkaktuar dëmtime trupore dhe, më pas, ka kryer mbytjen e tij me lak. Sipas saj, motivi i vrasjes ka qenë xhelozia dhe dyshimi i kërkuesit për lidhje jashtëmartesore të viktimës me bashkëshorten e tij. Në këtë drejtim, gjykata ka marrë në konsideratë edhe rrethanat e deklaruara gjatë hetimit, në veçanti nga nëna e kërkuesit dhe e viktimës, ndërkohë që disa nga dëshmitë e dhëna në gjykim janë konsideruar si të pabesueshme nga ana e saj, me argumentin se nuk përputheshin me provat e tjera të administruara. Kundër këtij vendimi ka ushtruar ankim kërkuesi, i cili ka kërkuar deklarinin të pafajshëm. Po ashtu, ka ushtruar ankim edhe Prokuroria e Shkodrës, e cila ka kërkuar që kërkuesi të deklarohej fajtor për veprën penale sipas neneve 79/c dhe 25 të KP-së, duke iu caktuar një masë dënimi më e lartë.

11. Gjykata e Apelit Shkodër, me vendimin nr. 240, datë 22.11.2021, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë për sa i përket përfundimit për fajësinë e kërkuesit, por duke saktësuar cilësimin juridik të veprës penale sipas neneve 79/c dhe 25 të KP-së dhe duke riformuluar dispozitivin e vendimit. Nga ana tjetër, gjykata e apelit e ka ndryshuar këtë vendim për sa i përket masës së dënimit, duke e dënuar kërkuesin me 23 vjet burgim. Në mënyrë të përmbledhur, gjykata e apelit ka pranuar të njëjtin mekanizëm të kryerjes së veprës penale, si dhe motivin e kryerjes së saj. Sipas saj, edhe pse mungojnë prova të drejtpërdrejta për autorësinë e kërkuesit, kjo edhe për shkak të një hetimi joprofesional dhe jo të gjithanshëm në momentin e ngjarjes, ekzistojnë një sërë provash të tjera indirekte që nuk janë të dyshimta, të pakonfirmuara ose kontradiktore, të cilat, të analizuara në raport me ngjarjen e ndodhur, aktet e ekspertimit mjekoligjor, konkluzionet e ekspertëve dhe deklarinimet e personave që kanë dijeni për faktet, provojnë plotësisht vrasjen e viktimës dhe autorësinë e kërkuesit. Po ashtu, gjykata e apelit ka vlerësuar se, ndonëse disa prej dëshmitarëve gjatë gjykimit të çështjes kanë ndryshuar thëniet e tyre, qëndrimi i gjykatës së shkallës së parë është i drejtë, pasi ajo i ka lidhur deklarinimet e bëra në fazën e hetimeve

paraprake me prova të tjera, duke i konsideruar për këtë shkak ato të besueshme dhe duke i marrë në konsideratë në dhënien e vendimit. Po sipas saj, gjykimi i zhvilluar nga gjykata e shkallës së parë ka respektuar standardet e procesit të rregullt ligjor, parimin e kontradiktoritetit dhe barazisë së armëve, si dhe të drejtën e kërkuarit për mbrojtje efektive. Kundër këtij vendimi ka paraqitur rekurs kërkuari, i cili ka kërkuar sërish deklarin të pafajshëm. Po ashtu, ka paraqitur rekurs edhe Prokuroria e Apelit Shkodër, e cila ka kërkuar caktimin një mase më të lartë dënimi ndaj kërkuarit.

12. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2025-1167, datë 15.07.2025, në dhomën e këshillimit, ka vendosur mospranimin edhe të rekursit të kërkuarit, me arsyetimin se nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara nga neni 432 i Kodit të Procedurës Penale (KPP). Sipas atij kolegji, gjykata e apelit ka argumentuar dhe motivuar vendimmarrjen e saj në lidhje me fajësinë e kërkuarit, duke analizuar provat e marra dhe të verifikuara gjatë procesit gjyqësor, si dhe duke argumentuar qartësisht arsyet ku është mbështetur për krijimin e bindjes së saj, në përputhje me kërkesat e nenit 152 të KPP-së, duke mos dhënë shkas për ndërhyrjen e Gjykatës së Lartë, në ushtrim të kontrollit të saj ligjor. Kolegji Penal ka vlerësuar se vendimet e gjykatave të faktit plotësojnë kriteret e vendosura nga jurisprudenca kushtetuese në lidhje me standardin e arsytimit. Po ashtu, ka gjetur të drejtë qëndrimin e gjykatave të faktit në lidhje me pretendimet e kërkuarit për papërdorshmëri të provave, të tilla si dëshmitë e vëllait dhe të nënës së tij, si dhe të aktit të ekspertimit mjeko-ligjor.

13. Në datën 06.03.2026 kërkuari i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) me ankim kushtetues individual, sipas objektit të tij.

II

Pretendimet e kërkuarit

14. **Kërkuari**, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se vendimet gjyqësore të kundërshtuara i kanë cenuar *të drejtën për një proces të rregullt ligjor*, në drejtim të:

14.1. *Së drejtës së aksesit substancial në gjykatë*, të lidhur me *të drejtën e ankimit efektiv, të drejtën për t'u dëgjuar dhe të drejtën e mbrojtjes*, pasi Gjykata e Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit në dhomën e këshillimit, në një kohë kur, për shkak të problematikës dhe kompleksitetit të çështjes, bazuar në nenin 437 të KPP-së, duhet ta shqyrtonte çështjen në seancë gjyqësore me praninë e palëve. Në këtë mënyrë ajo

gjykatë i ka pamundësuar kërkuesit të paraqesë shpjegime të mëtejshme për pretendimet e tij mbi interpretimin dhe zbatimin e gabuar të ligjit material e procedural penal nga gjykatat e faktit, sipas nenit 432, pika 1, shkronja “b”, të KPP-së. Po ashtu, Gjykata e Lartë nuk u ka dhënë përgjigje të arsyetuar pretendimeve të ngritura në rekursin e kërkuesit, duke i trajtuar ato si çështje të mirëfillta fakti dhe vlerësimi provash, ndonëse ato kishin natyrë ligjore dhe kushtetuese, pasi lidheshin me ligjshmërinë e marrjes, përdorimit dhe çmuarjes së provave, me respektimin e së drejtës së mbrojtjes, të parimit të kontradiktoritetit dhe barazisë së armëve, si dhe me standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor.

14.2. *Parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit dhe së drejtës për mbrojtje efektive*, pasi gjykatat e faktit, në administrimin, pranimin dhe vlerësimin e provave, u kanë dhënë përparësi qëndrimeve të organit të akuzës dhe provave në dëm të tij, duke mos i trajtuar në mënyrë të barabartë kërkesat dhe kundërshtimet e mbrojtjes. Këto qëndrime janë shfaqur, ndër të tjera, në drejtim të: (i) refuzimit nga gjykata e shkallës së parë të kërkesave të mbrojtjes për marrjen e provave, konkretisht për ripyetjen e nënës së tij dhe për kryerjen e një akti të ri ekspertimi mjeko-ligjor; (ii) pranimit dhe përdorimit, si bazë për vendimmarrjen, të deklarimeve trilluese/shpifëse të vëllait tjetër të kërkuesit, shtetasit M.Sh.; (iii) përdorimit të deklarimeve të dhëna gjatë hetimeve paraprake, pa u dhënë përgjigje të arsyetuar kundërshtimeve të mbrojtjes për përdorshmërinë dhe fuqinë provuese të tyre; (iv) pranimit të qasjes së organit të akuzës për kryerjen e riekspertimeve mjeko-ligjore të njëpasnjëshme, ndonëse aktet e mëparshme, praktikisht tre të tilla, nuk paraqisnin kontradikta thelbësore, si dhe përdorimin e aktit të katërt si bazë vendimmarrëse, ndonëse ai nuk ka qenë i besueshëm, pasi ekspertët nuk kanë qenë në unison dhe mbrojtja ka kundërshtuar metodologjinë e përdorur, përfshirë mbështetjen e ekspertëve në rikëqyrjen e vendit të ngjarjes dhe deklaratimet e bëra para tyre nga nëna e kërkuesit; dhe v) papajtueshmërisë që buron nga ushtrimi i funksioneve nga e njëjta trupë gjyqësore si në shqyrtimin e kërkesave të palëve gjatë hetimeve paraprake, ashtu edhe në zhvillimin e mëpasëm të seancës paraprake. Në këtë mënyrë është cenuar edhe e

drejta për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme dhe parimi i prezumimit të pafajësisë.

- 14.3. *Parimit të prezumimit të pafajësisë*, pasi është deklaruar fajtor pa u provuar fajësia e tij tej çdo dyshimi të arsyeshëm, në kundërshtim me nenin 30 të Kushtetutës, nenin 6, pika 2, të KEDNJ-së, si dhe me rregullat e vlerësimit të provave sipas nenit 152 të KPP-së. Gjykatat e faktit e kanë deklaruar kërkuesin fajtor mbi bazën e provave që nuk kishin fuqinë e nevojshme provuese dhe nuk kanë qenë të mjaftueshme për të provuar fajësinë tej çdo dyshimi të arsyeshëm. Vendimmarrjet gjyqësore i kanë dhënë vlerë të paracaktuar aktit të ekspertimit mjeko-ligjor nr. 282, datë 05.02.2020, pa marrë parasysh se ai nuk jepte përfundime të tilla që të provonin fajësinë tej çdo dyshimi të arsyeshëm dhe mbështetej në një metodologji të kundërshtuar nga mbrojtja. Po ashtu, ato i kanë dhënë vlerë dëshmisë së vëllait tjetër, shtetasit M.Sh., megjithëse ajo ishte dëshmi indirekte, e pabesueshme dhe e pakonfirmuar nga prova të tjera të ligjshme. Gjykatat nuk kanë marrë parasysh se deklaratimet e nënës së kërkuesit gjatë hetimeve paraprake binin ndesh me qëndrimin e saj në gjykim dhe, për rrjedhojë, ato nuk mund të përdroreshin si provë pa respektuar kushtet e nenit 362, pika 3, të KPP-së. Nga ana tjetër, gjykatat kanë shpërfillur provat dhe rrethanat që mbështesnin versionin e vetëvrasjes së viktimës. Ato nuk kanë arsyetuar se përse provat e tjera, si procesverbali i këqyrjes së kufomës, shpjegimet e ekspertit të parë mjeko-ligjor dhe e njërit prej ekspertëve të aktit të katërt mjeko-ligjor, letra e gjetur në portofolin e viktimës dhe akti i ekspertimit grafik të saj, rrethanat jetësore të viktimës dhe deklaratimet e të afërmeve të pyetur në gjykim, nuk ishin të mjaftueshme për të krijuar dyshim të arsyeshëm në favor të kërkuesit për versionin e akuzës se viktima ishte vrarë. Po ashtu, gjykatat e faktit nuk kanë treguar ndonjë provë ose indicie që jepte të dhëna për përfshirjen e kërkuesit në ngjarjen e supozuar të vrasjes së viktimës. Fakti që organi i akuzës, edhe pas një periudhe hetimore disavjeçare, nuk ka arritur të paraqiste një provë të re vendimtare, si dhe mbështetja e fajësisë së kërkuesit kryesisht në aktin e riekspertimit mjeko-ligjor dhe në deklarime të kontestuara të vëllait të tij, si dhe të nënës së tij gjatë hetimeve paraprake, tregojnë se fajësia e kërkuesit nuk është provuar tej çdo dyshimi të arsyeshëm.

14.4. *Standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor*, pasi gjykatat e faktit nuk kanë arsyetuar në mënyrë të mjaftueshme për elementet objektive dhe subjektive të veprës penale për të cilën është dënuar, konkretisht për veprimet konkrete që i atribuohen, kohën dhe mënyrën e kryerjes së tyre, lidhjen shkakësore, personin ose personat me të cilët pretendohet se ka vepruar në bashkëpunim, rolin e secilit bashkëpunëtor, ekzistencën e marrëveshjes për bashkëpunim, si dhe anën subjektive të veprës penale, referuar veçanërisht cilësimit juridik sipas neneve 79/c dhe 25 të KP-së. Në vendimin e gjykatës së apelit mungon arsytimi shpjegues për këto elemente, si dhe për arsytet pse pretendimet e tij për pafajësi, për papërdorshmërinë e provave dhe për mungesën e provimit të fajësisë janë vlerësuar të pabazuara. Po kështu, gjykatat nuk kanë arsyetuar në mënyrë të mjaftueshme përse i kanë dhënë përparësi aktit të riekspertimit mjeko-ligjor nr. 282, datë 05.02.2020, në raport me aktet e mëparshme dhe provat e tjera të administruara, si dhe përse kundërshtimet e kërkuarit mbi mënyrën e marrjes, përdorimit dhe çmuarjes së këtyre provave nuk ishin të tilla që të krijojnë dyshim të arsyeshëm në favor të tij. Ndërkohë, edhe Gjykata e Lartë nuk ka dhënë përgjigje të arsyetuar për këto pretendime, por është mjaftuar me konfirmimin e qëndrimit të gjykatave të faktit dhe me përfundimin se rekursi nuk përmbante shkaqe nga ato të parashikuara nga ligji.

III

Vlerësimi i Kolegjit

A. Për legjitimitetin e kërkuarit

15. Çështja e legjitimitetit (*locus standi*), në kuptimin e aftësisë për të vënë në lëvizje gjykimin kushtetues individual, është një ndër aspektet kryesore që lidhen me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të Ligjit Organik të Gjykatës, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private ose publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit 71/a të Ligjit Organik të Gjykatës, që lidhen me afatin e paraqitjes së

kërkesës, pasojat negative të pësuar në mënyrë të drejtpërdrejtë dhe reale, shterimin e mjeteve juridike, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe kriteret e veçanta ligjore të shqyrtimit paraprak të kërkesës.

16. Kriteret paraprake të legjitimitit janë të natyrës kumulative, prandaj mjafton mosplotësimi i njërit prej tyre që kërkuesi të mos legjitimohet për shqyrtimin e ankimit kushtetues individual. Kolegji thekson se gjatë shqyrtimit paraprak të çështjes vlerësohet plotësimi i një ose më shumë kriterëve të legjitimitit, në varësi të elementeve dhe veçantive të çështjes konkrete, me qëllim që vendimi të jetë sa më i qartë dhe shterues për kërkuesin. Thënë ndryshe, mund të ndodhë që në shqyrtimin paraprak të një çështjeje të verifikohet mospërmbushja edhe vetëm e një kriteri, duke sjellë si pasojë moskalimin e saj në seancë plenare. Në këtë kontekst, Kolegji do të ndalet në vijim në dy prej kriterëve të legjitimitit, konkretisht në atë të *shterimit të mjeteve juridike efektive* dhe në atë *ratione materiae*.

17. Për sa i takon kriterit të *shterimit të mjeteve juridike efektive*, ai përcaktohet nga nenet 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, si dhe nga neni 71/a, pika 1, shkronja “a”, të Ligjit Organik të Gjykatës. Ky kriter përbën parakusht që duhet përmbushur nga kërkuesi, i cili, përpara se t’i drejtohet Gjykatës, duhet të vërtetojë se i ka përdorur të gjitha mjetet juridike të njohura nga ligji dhe të mjaftueshme për të rivendosur të drejtat e pretenduara si të shkelura. Ky rregull nënkupton jo vetëm që individi t’u jetë drejtuar të gjitha instancave të zakonshme, por edhe që të gjitha pretendimet që ngre në këtë Gjykatë t’i ketë paraqitur më parë në këto instanca, të paktën në substancë, duke respektuar kërkesat formale dhe afatet e parashikuara në ligjin procedural (*shih vendimet nr. 12, datë 09.03.2021; nr. 2, datë 11.02.2021; nr. 8, datë 19.03.2018 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Në kuadër të verifikimit të këtij kriteri, Kolegji vëren se kërkuesi, në mbështetje të pretendimeve për cenimin e parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit, të së drejtës për mbrojtje efektive dhe të parimit të prezumimit të pafajësisë, ka parashtruar si argument edhe refuzimin nga gjykata e shkallës së parë të kërkesave të mbrojtjes për marrjen e provave, konkretisht për ripyetjen e nënës së tij dhe për kryerjen e një akti të ri ekspertimi mjeko-ligjor. Nga aktet bashkëlidhur ankimit kushtetues individual, Kolegji konstaton se kërkuesi këtë argument, ndonëse e ka ngritur në rekursin drejtuar Gjykatës së Lartë, nuk rezulton që ta ketë parashtruar në ankimin përpara gjykatës së apelit. Nisur nga kjo, duke mbajtur parasysh se argumenti, në thelb,

lidhet me marrjen e provave, çka është në kompetencën e gjykatave të faktit, ai duhej t'i ishte parashtruar gjykatës së apelit, e cila, duke qenë gjykatë fakti dhe ligji, ka kompetencën dhe mundësinë për të korrigjuar çdo gabim eventual të pretenduar të gjykatës së shkallës së parë. Në këtë kuptim, kërkuesi nuk ka përdorur mjetet juridike efektive në dispozicion, ndaj vetëm ngritja e këtij argumenti në rekursin drejtuar Gjykatës së Lartë nuk mund të shërbejë për ta konsideruar atë si të shteruar. Për rrjedhojë, kjo pjesë e pretendimeve të kërkuesit, për aq sa mbështetet në këtë argument, nuk mund të merret në shqyrtim.

19. Po ashtu, Kolegji vëren se kërkuesi ka pretenduar edhe papajtueshmërinë në ushtrimin e funksioneve nga e njëjta trupë gjyqësore në shqyrtimin e kërkesave të palëve gjatë hetimeve paraprake dhe në zhvillimin e mëpasshëm të seancës paraprake, pretendim të cilin e ka lidhur me të drejtën për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme, referuar nenit 15 të KPP-së. Kolegji konstaton se ky pretendim lidhet me një vendimmarrje të marrë në kuadër të procesit penal, por jo gjatë gjykimit të çështjes në themel. Vendimi i gjyqtarit të seancës paraprake ka hapur rrugën për shqyrtimin e akuzës në gjykimin e themelit, por nuk ka vendosur për fajësinë e kërkuesit, e cila është përcaktuar vetëm me vendimet gjyqësore të dhëna pas shqyrtimit gjyqësor të çështjes, të cilat janë kundërshtuar nga kërkuesi përmes ankimit kushtetues individual në rastin konkret. Për këtë arsye, çdo pretendim për papajtueshmëri ose cenim të paanshmërisë në atë fazë duhej të ngrihej nga kërkuesi në mënyrë të qartë dhe në kohën e duhur brenda procesit të seancës paraprake, në mënyrë që gjykatat e zakonshme të kishin mundësi ta shqyrtonin dhe, nëse do të ishte rasti, ta korrigjonin shkeljen e pretenduar. Për rrjedhojë, ky pretendim i kërkuesit nuk mund të merret në shqyrtim.

20. Për sa i takon kriterit të legjitimitetit *ratione materiae*, Kolegji vëren se kërkuesi ka pretenduar cenimin e së drejtës së aksesit substancial në gjykatë, të lidhur me të drejtën e ankimit efektiv, të drejtën për t'u dëgjuar dhe të drejtën e mbrojtjes, me argumentet se: (i) Gjykata e Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit në dhomën e këshillimit, në një kohë kur, për shkak të problematikës dhe kompleksitetit të çështjes, bazuar në nenin 437 të KPP-së, duhet ta shqyrtonte çështjen në seancë gjyqësore me praninë e palëve; në këtë mënyrë ajo gjykatë i ka pamundësuar të paraqesë shpjegime të mëtejshme për pretendimet e tij në rekurs mbi interpretimin dhe zbatimin e gabuar të ligjit material e procedural penal nga gjykatat e faktit; (ii) Gjykata e Lartë nuk u ka dhënë përgjigje të arsyetuar pretendimeve të ngritura në rekursin e tij, duke i trajtuar ato si çështje

të mirëfillta fakti dhe vlerësimi provash, ndonëse ato kishin natyrë ligjore e kushtetuese, pasi lidheshin me ligjshmërinë e marrjes, përdorimit dhe çmuarjes së provave, me respektimin e së drejtës së mbrojtjes, të parimit të kontradiktoritetit dhe barazisë së armëve, si dhe me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor.

21. Në lidhje me argumentin e parë për këtë pretendim, Kolegji vëren se ai, në thelb, ka të bëjë me të drejtën për t'u dëgjuar dhe të drejtën e mbrojtjes, të cilat, sipas kërkuarit, janë cenuar për shkak të formës së gjykimit të ndjekur nga Gjykata e Lartë. Kolegji konstaton se rekursi i kërkuarit i është nënshtruar shqyrtimit paraprak, i cili, sipas nenit 433 të KPP-së, realizohet në dhomën e këshillimit. Nga ana tjetër, pretendimi se çështja duhej të ishte shqyrtuar në seancë gjyqësore me praninë e palëve, lidhet, më së pari, me pranueshmërinë e rekursit për shqyrtim dhe, më tej, me vlerësimin nëse ekziston ndonjë prej rasteve të parashikuara nga neni 437, pika 1, i KPP-së për shqyrtimin e çështjes në seancë gjyqësore, vlerësim që i takon Gjykatës së Lartë. Në rastin konkret, Gjykata e Lartë ka vlerësuar se rekursi i kërkuarit nuk plotësonte kushtet e pranueshmërisë për shqyrtim, duke mos u shtruar kështu për diskutim forma e gjykimit të çështjes, pra nëse ajo duhej të shqyrtohej në dhomën e këshillimit mbi bazën e dokumenteve apo në seancë gjyqësore me praninë e palëve. Në këtë kuptim, e drejta për t'u dëgjuar dhe për t'u mbrojtur në këtë fazë realizohet përmes paraqitjes së rekursit dhe shqyrtimit të tij nga Gjykata e Lartë. Në rastin konkret, kërkuari ka ushtruar të drejtën e rekursit dhe ai është shqyrtuar nga Gjykata e Lartë. Pretendimi i kërkuarit se nëse çështja do të ishte shqyrtuar në seancë gjyqësore me praninë e palëve, ai do të kishte mundësi të parashtronte argumente shtesë për rekursin, nuk sjell, në vetvete, përfundimin se atij i është mohuar e drejta për t'u dëgjuar dhe për t'u mbrojtur. Për rrjedhojë, ky argument është haptazi i pabazuar.

22. Në lidhje me argumentin e dytë për këtë pretendim, Kolegji vëren se ai ka të bëjë me të drejtën e aksesit në aspektin e ankimit efektiv, duke u lidhur, në thelb, me arsytimin e vendimit të Gjykatës së Lartë. Po kështu, Kolegji vëren se pretendimet e kërkuarit për cenimin e parimit të barazisë së armëve e kontradiktoritetit dhe të së drejtës për mbrojtje efektive, për pjesën që nuk është përjashtuar më sipër për shkak të mosshërimit, lidhen kryesisht me mënyrën e vlerësimit të provave, përdorshmërinë dhe fuqinë provuese të tyre, si dhe arsytimin e gjykatave në këtë drejtim. Nisur nga kjo, Kolegji çmon se këto pretendime duhet të trajtohen të ndërlidhura me njëra-tjetrën,

në këndvështrim të parimit të prezumimit të pafajësisë dhe standardit të arsytimit të vendimeve gjyqësore.

23. Për sa më sipër, Kolegji vëren se, pavarësisht mënyrës së formulimit nga kërkuesi, pretendimet e mbetura për shqyrtim, në thelb, lidhen me cenimin e parimit të prezumimit të pafajësisë, në kuptim të standardit të provimit të fajësisë tej çdo dyshimi të arsyeshëm, të lidhur me standardin e arsytimit të vendimeve gjyqësore. Në këtë drejtim, çështja që shtrohet për vlerësim është nëse gjykatat e faktit kanë arsyetuar në mënyrë të mjaftueshme në lidhje me provat mbi të cilat është mbështetur deklarimi fajtor i kërkuesit, fuqinë e tyre provuese dhe arritjen e standardit të fajësisë tej çdo dyshimi të arsyeshëm. Ndërsa, për sa i përket vendimit të Gjykatës së Lartë, vlerësimi lidhet me faktin nëse ajo, duke vendosur mospranimin e rekursit dhe duke mos i dhënë, sipas kërkuesit, përgjigje të mjaftueshme këtij pretendimi thelbësor të ngritur në recurs, ka cenuar të drejtën e aksesit në gjykatë, në aspektin e ankimit efektiv. Për rrjedhojë, Kolegji do t'i analizojë pretendimet e kërkuesit të ndërlidhura me njëra-tjetrën, në këndvështrim të parimit të prezumimit të pafajësisë dhe standardit të arsytimit të vendimeve gjyqësore, përfshirë edhe standardin e arsytimit që kërkohet për vendimin e Gjykatës së Lartë në fazën e shqyrtimit paraprak të rekursit.

24. Kërkuesi ka pretenduar, në thelb, se është deklaruar fajtor pa u provuar fajësia e tij tej çdo dyshimi të arsyeshëm, në kundërshtim me nenin 30 të Kushtetutës, nenin 6, pika 2, të KEDNJ-së dhe nenin 152 të KPP-së. Sipas tij, gjykatat e faktit e kanë mbështetur deklarimin fajtor në prova që nuk kishin fuqinë e nevojshme provuese dhe që, të vlerësuara në tërësi, nuk ishin të mjaftueshme për të përmbushur standardin e fajësisë tej çdo dyshimi të arsyeshëm. Në këtë drejtim, kërkuesi ka kundërshtuar, në veçanti, aktin e riekspertimit mjeko-ligjor nr. 282, datë 05.02.2020, duke pretenduar se ai nuk përmbante përfundime të tilla që të provonin fajësinë e tij tej çdo dyshimi të arsyeshëm dhe se ishte mbështetur në një metodologji të kundërshtuar nga mbrojtja. Po ashtu, ai ka kundërshtuar dëshminë e vëllait tjetër, shtetasit M.Sh., si dëshmi indirekte, të pabesueshme dhe të pakonfirmuar nga prova të tjera të ligjshme, si dhe përdorimin e deklarimeve të nënës së tij gjatë hetimeve paraprake, të cilat, sipas tij, binin ndesh me qëndrimin e saj në gjykim dhe nuk mund të përdreshin si provë pa respektuar kushtet e nenit 362, pika 3, të KPP-së. Sipas kërkuesit, gjykatat kanë shpërfillur provat dhe rrethanat që mbështesnin versionin e vetëvrasjes së viktimës, ndërsa

organi i akuzës, edhe pas një periudhe disavjeçare hetimi, nuk ka arritur të paraqiste një provë vendimtare për përfshirjen e tij në ngjarje.

25. Në lidhje me standardin e arsytimit të vendimeve gjyqësore, kërkuesi ka pretenduar se gjykatat e faktit nuk kanë arsyetuar në mënyrë të mjaftueshme për elementet objektive dhe subjektive të veprës penale për të cilën është dënuar, konkretisht për veprimet që i atribuohen, kohën dhe mënyrën e kryerjes së tyre, lidhjen shkakësore, personin ose personat me të cilët pretendohet se ka vepruar në bashkëpunim, rolin e secilit bashkëpunëtor, ekzistencën e marrëveshjes për bashkëpunim dhe anën subjektive të veprës penale, veçanërisht në raport me nenet 79/c dhe 25 të KP-së. Ai ka pretenduar, gjithashtu, se gjykatat nuk kanë arsyetuar përse i kanë dhënë përparësi aktit të riekspertimit mjeko-ligjor nr. 282, datë 05.02.2020, në raport me aktet e mëparshme dhe provat e tjera të administruara, si dhe përse kundërshtimet e mbrojtjes nuk ishin të tilla që të krijonin dyshim të arsyeshëm në favor të tij. Për sa i përket Gjykatës së Lartë, kërkuesi ka pretenduar se ajo nuk u ka dhënë përgjigje të arsyetuar shkaqeve të rekursit që lidheshin me këto çështje, duke i trajtuar ato si çështje fakti dhe vlerësimi provash, ndonëse, sipas tij, ato kishin natyrë ligjore dhe kushtetuese, për sa lidheshin me standardin e provimit të fajësisë, përdorshmërinë dhe fuqinë provuese të provave, të drejtën e mbrojtjes, parimin e kontradiktoritetit dhe barazisë së armëve, si dhe standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor.

26. Neni 42 i Kushtetutës garanton të drejtën për proces të rregullt ligjor, kurse neni 43 i Kushtetutës garanton të drejtën e ankimit ndaj një vendimi gjyqësor, përveç rasteve kur parashikohet ndryshe në ligj për kundërvajtje të lehta penale. Neni 30 i Kushtetutës garanton parimin e prezumimit të pafajësisë, sipas të cilit kushdo quhet i pafajshëm përderisa nuk i është provuar fajësia me vendim gjyqësor të formës së prerë, ndërsa neni 142, pika 1, i Kushtetutës parashikon se vendimet gjyqësore duhet të jenë të arsyetuara.

27. Në jurisprudencën kushtetuese, parimi i prezumimit të pafajësisë është zhvilluar në kuptimin se gjykatat e zakonshme nuk duhet ta fillojnë procesin me bindjen se i pandehuri ka kryer veprën penale për të cilën akuzohet, se barra e provës i takon palës akuzuese, se çdo dyshim duhet të shkojë në favor të të pandehurit dhe se gjykata vendimin e fajësisë duhet ta mbështesë në prova të drejtpërdrejta ose të tërthorta, të cilat duhet të paraqiten nga akuza. Gjykatat duhet të përcaktojnë faktet e çështjes, të rëndësishme për vlerësimin e përgjegjësisë ligjore të të akuzuarit, sa më qartë dhe saktë të jetë e mundur dhe nuk mund t'i paraqesin ato thjesht si aludime ose dyshime (*shih*

vendimet nr. 63, datë 20.11.2023; nr. 10, datë 12.04.2022; nr. 68, datë 14.11.2016 të Gjykatës Kushtetuese). Po ashtu, ky parim kërkon që deklarimi i fajësisë të të pandehurit të bëhet nga gjykata vetëm pas një shqyrtimi të plotë të çështjes, në përputhje me parimin e kontradiktoritetit dhe të barazisë së armëve në gjykim. Sipas tij, asnjë dënim ose masë që barazohet me të nuk mund të jepet ndaj një të pandehuri pa u provuar fajësia e tij përtej çdo dyshimi të arsyeshëm (*shih vendimet nr. 8, datë 20.02.2024; nr. 12, datë 24.04.2018 të Gjykatës Kushtetuese*).

28. Për sa i përket standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor, Gjykata ka theksuar se e drejta për proces të rregullt ligjor përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsytuar. Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë, pasi u tregon palëve se ato janë dëgjuar dhe u jep mundësinë ta kundërshtojnë atë. Vendimi duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje, ndërsa argumentet e pjesës arsyetuese duhet të jenë të bazuara, të lidhura logjikisht dhe të mjaftueshme për të mbështetur pjesën urdhëruese. Ky standard vlerësohet rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete, duke analizuar nëse vendimet e kundërshtuara kanë paraqitur në mënyrë të mjaftueshme arsye ku mbështetet vendimmarrja (*shih vendimet nr. 30, datë 29.05.2023; nr. 45, datë 03.07.2017; nr. 63, datë 23.09.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

29. Gjykata ka theksuar se detyrimi për arsyetimin e vendimit gjyqësor nuk nënkupton se gjykata duhet t'i japë përgjigje të detajuar çdo pretendimi të palëve, pasi shtrirja e këtij detyrimi varet nga natyra e vendimit dhe rrethanat e çështjes konkrete (*shih vendimet nr. 1, datë 17.01.2025; nr. 4, datë 31.01.2024; nr. 38, datë 12.07.2023 të Gjykatës Kushtetuese*).

30. Për drejtën e aksesit në gjykatë dhe të drejtën e ankimit, Gjykata ka theksuar se administrimi i mirë i drejtësisë fillon me garancinë që individit të ketë akses në gjykatë, e cila nuk përfshin vetëm të drejtën për të filluar një proces, por edhe të drejtën për të pasur nga gjykata një zgjidhje përfundimtare për çështjen, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal (*shih vendimet nr. 80, datë 16.12.2025; nr. 22, datë 29.04.2021; nr. 3, datë 23.02.2016 të Gjykatës Kushtetuese*). E drejta e ankimit përfshin mundësinë e individit për të përdorur mjetet procedurale të parashikuara nga ligji për të kundërshtuar vendimin e një gjykate më të ulët përpara një gjykate më të lartë. Për ushtrimin efektiv të kësaj të drejte ka rëndësi realizimi i saj si në aspektin formal/procedural, ashtu edhe atë substancial, ndërkohë që kërkesat procedurale të ankimit janë, përpara së gjithash, në funksion të aksesit që duhet të kenë individët për të ushtruar

ankim ndaj vendimit gjyqësor (*shih vendimet nr. 23, datë 25.04.2023; nr. 24, datë 25.04.2016; nr. 14, datë 05.07.2005 të Gjykatës Kushtetuese*).

31. Në lidhje me vendimet e mospranimit të rekursit, Gjykata ka pranuar se arsyetimi i Gjykatës së Lartë mund të jetë i kufizuar, për sa kohë vendimi pasqyron shkaqet e rekursit dhe shpreh, në thelb, arsyet e mospranimit të tij. Kur kolegji i Gjykatës së Lartë krijon bindjen se shkaqet e ngritura në rekurs nuk bëjnë pjesë në ato që parashikon dispozita procedurale penale ose nuk gjejnë mbështetje në aktet e dosjes gjyqësore, është në funksionin e tij të vendosë, në pajtim me kërkesat ligjore, mospranimin e çështjes për shqyrtim në seancë gjyqësore (*shih vendimet nr. 30, datë 29.05.2023; nr. 45, datë 03.07.2017; nr. 52, datë 14.11.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

32. Gjykata ka theksuar, gjithashtu, se vlerësimi i fakteve dhe provave të administruara, si dhe interpretimi i ligjit për qëllime të procesit gjyqësor janë detyrë e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm. Detyra e Gjykatës është të shqyrtojë nëse gjatë procesit gjyqësor ka pasur shkelje të të drejtave kushtetuese dhe nëse zbatimi i ligjit ka qenë eventualisht arbitrar, në kuptimin që bie ndesh haptazi me konceptin e gjykimit të drejtë të përcaktuar në nenin 42 të Kushtetutës. Gjykata nuk vepron si shkallë e katërt gjykimi, por ajo ndërhyt atëherë kur gabimi ligjor ose faktik nga gjykatat e zakonshme është aq i dukshëm sa një gjykatë e kujdesshme nuk mund ta kishte bërë ndonjëherë, ose kur ai është i tillë që e bën gjykimin të padrejtë (*shih vendimet nr. 64, datë 23.10.2025; nr. 4, datë 31.01.2024; nr. 14, datë 21.06.2022 të Gjykatës Kushtetuese*).

33. Mbi këto standarde, Kolegji do të vlerësojë në vijim nëse gjykatat e faktit kanë arsyetuar në mënyrë të mjaftueshme për bazën provuese mbi të cilën është mbështetur deklarimi fajtor i kërkuesit dhe për arritjen e standardit të fajësisë tej çdo dyshimi të arsyeshëm, pa zëvendësuar vlerësimin e tyre mbi faktet dhe provat. Po ashtu, Kolegji do të vlerësojë nëse Gjykata e Lartë, në fazën e shqyrtimit paraprak të rekursit, ka dhënë një përgjigje të mjaftueshme ndaj shkaqeve thelbësore të rekursit që lidheshin me këto pretendime, në mënyrë që e drejta e kërkuesit për akses në gjykatë, në aspektin e ankimit efektiv, të mos mbetet thjesht formale.

34. Duke iu kthyer çështjes konkrete, referuar akteve bashkëlidhur kërkesës, Kolegji konstaton se hetimi paraprak në lidhje me vdekjen e shtetasit K.Sh. ka zgjatur për gati 6 vjet dhe ka pasur një ecuri komplekse. Ngjarja fillimisht është trajtuar si vetëvrasje, ndërsa në vijim janë ngritur dyshime se viktima ishte vrarë dhe se në ngjarje mund të ishte përfshirë kërkuesi, vëllai i tij, në kushtet e një konflikti brenda familjes dhe për motive që lidheshin me marrëdhëniet

familjare. Pas më shumë se 16 muajsh hetimi, prokurori i çështjes ka vendosur pushimin e hetimeve, por ky vendim është shfuqizuar nga drejtuesi i prokurorisë, pas ankimit të familjarëve të viktimës. Më pas, hetimet kanë vijuar për më shumë se 3 vjet të tjera dhe ndonëse prokurori ka kërkuar pushimin e procedimit penal, gjykata nuk e ka pranuar kërkesën, duke kthyer aktet për hetime shtesë dhe duke lënë detyra konkrete. Vetëm pas kryerjes së këtyre veprimeve, prokuroria ka vlerësuar se ishin grumbulluar prova të mjaftueshme për ngritjen e akuzës ndaj kërkuesit dhe dërgimin e çështjes për gjykim.

35. Në përfundim të gjykimit të zakonshëm, gjykata e shkallës së parë e ka deklaruar kërkuesin fajtor për veprën penale “Vrasja për shkak të marrëdhënieve familjare”, të parashikuar nga neni 79/c i KP-së, duke mos pasqyruar në dispozitivin e vendimit nenin 25 të KP-së për kryerjen e veprës penale në bashkëpunim, sikurse ishte ngritur akuza. Megjithatë, nga arsyetimi i vendimit nuk rezulton që ajo gjykatë të ketë bërë ndryshim të cilësimit juridik të veprës penale ose të ketë përjashtuar shprehimisht formën e bashkëpunimit. Ajo gjykatë, fillimisht, ka vlerësuar se në rastin konkret nuk jemi para një vetëvrasjeje, por para vdekjes së viktimës si pasojë e veprimeve të dhunshme të personave të tjerë. Për këtë përfundim, gjykata i është referuar aktit të ekspertimit mjeko-ligjor dhe shpjegimeve të ekspertëve në seancë gjyqësore, duke evidentuar konkluzionin se dëmtimet e konstatuara në trupin e viktimës nuk ishin karakteristike për një varje, por tregonin për një vdekje nga dhuna, ku, përveç shtrëngimit të qafës me lak, ishin ushtruar edhe veprime të tjera dhune mbi trupin e tij.

36. Sipas gjykatës së shkallës së parë, ekspertët kanë sqaruar se dëmtimet e konstatuara te viktima nuk ishin karakteristike për një varje të thjeshtë, pasi ato ishin të shumta dhe të lokalizuara në pjesë të ndryshme të trupit, konkretisht në ballë, fytyrë, mbi dhe nën brazdën e strangulimit, në pjesën e përparme dhe anën e djathtë të qafës, si dhe në pjesën e përparme të të dyja supeve. Po ashtu, si shenja të tjera dhune janë evidentuar prania e gjakut të freskët në gojën e viktimës dhe shenjat e vetëmbrojtjes në gishtin e dytë të dorës së djathtë. Gjukata ka pranuar analizën e ekspertëve se disa prej dëmtimeve ishin shkaktuar me mjet të fortë, ndërsa dëmtimet e lokalizuara në fytyrë dhe në mjekër ishin karakteristike për dëmtime të shkaktuara nga thonjtë.

37. Mbi këtë bazë, gjykata e shkallës së parë ka vlerësuar se dëmtimet në pjesë të ndryshme të trupit të viktimës nuk mund të shpjegoheshin vetëm me mekanizmin e vetëvarjes ose me një përprjekje të viktimës për të hequr lakun nga qafa. Sipas saj, këto dëmtime tregonin se përveç

shtrëngimit të qafës me lak, në vdekjen e viktimës kishte kontribuar edhe ushtrimi i dhunës fizike ose shtrëngimi i qafës me duar. Për rrjedhojë, ajo ka pranuar se viktima kishte vdekur si pasojë e veprimeve të dhunshme të ushtruara nga persona të tjerë mbi trupin e tij, ndërsa dëmtimet e konstatuara nuk ishin vetëshkaktuar, por lidheshin me reagimin vetëmbrojtës të viktimës gjatë sulmit.

38. Në vijim, gjykata e shkallës së parë ka vlerësuar se autor i vrasjes së viktimës ishte kërkuesi. Për këtë përfundim, gjykata i është referuar, së pari, rrethanave që, sipas saj, tregonin ekzistencën e një motivi për kryerjen e veprës penale. Konkretisht, ajo ka marrë në konsideratë konfliktet e mëparshme ndërmjet kërkuesit dhe viktimës, përfshirë debatin e ndodhur një ditë përpara ngjarjes, i cili kishte përfunduar me shoqërimin e viktimës në komisariat, si dhe dyshimet e kërkuesit për një marrëdhënie jashtëmartesore të bashkëshortes së tij me viktимën. Gjukata ka vlerësuar se këto rrethana mbështeteshin në deklaratimet e familjarëve, veçanërisht të nënës të kërkuesit dhe të viktimës, si dhe të vëllait tjetër, shtetasit M.Sh.

39. Në këtë drejtim, gjykata e shkallës së parë u ka dhënë rëndësi deklaratimeve të nënës së kërkuesit dhe të viktimës gjatë hetimeve paraprake, sipas të cilave, një ditë përpara ngjarjes, kërkuesi ishte larguar nga banesa bashkë me shtetasin P.Sht. dhe ishte kthyer rreth mesnatës në gjendje të rënduar, i nxirë në fytyrë dhe i shpërfytyruar. Po sipas saj, mëngjesin e ngjarjes kërkuesi e kishte zgjuar, duke i kërkuar të shkonin në banesën e viktimës, me pretendimin se kishte parë një ëndërr të keqe. Po ashtu, gjykata ka evidentuar deklaratimet e saj për pozicionin në të cilin ishte gjetur trupi i viktimës, jo i varur në litar, por i shtrirë te shkallët, lëvizjen e trupit të viktimës nga kërkuesi përpara mbërritjes së policisë, si dhe shenjat e dëmtimeve që ajo kishte konstatuar te viktima, arsye për të cilën kishin kërkuar edhe zhvarrimin e kufomës.

40. Gjukata e shkallës së parë ka marrë në konsideratë edhe deklaratimet e vëllait tjetër të kërkuesit dhe të viktimës, shtetasit M.Sh., sipas të cilit, pas konfliktit të ndodhur mes kërkuesit dhe viktimës një ditë përpara ngjarjes, kërkuesi i kishte treguar se kishte pasur një grindje me viktимën, se për këtë arsye kishte ndërhyrë policia dhe viktima ishte shoqëruar në komisariat, si dhe se, më pas, viktima i kishte dërguar një mesazh ku i thoshte se kishte lidhje intime me bashkëshorten e tij. Po sipas këtij dëshmitari, kërkuesi i kishte kërkuar armën e shërbimit për ta vrarë viktимën dhe ishte shprehur se, edhe nëse M.Sh. nuk ia jepte armën, do ta kryente qëllimin e tij me ndihmën e të tjerëve. Gjukata ka evidentuar, gjithashtu, deklaratimet e këtij dëshmitari për

rrethanat e konstatuara pas ngjarjes, konkretisht për lëvizjen e trupit nga kërkuesi, dëmtimet në veshjet e viktimës, shenjat e goditjeve në kokë, gjoks dhe sup, si dhe shprehjet që, sipas dëshmitarit, kërkuesi kishte përdorur pas vdekjes së viktimës.

41. Gjithashtu, gjykata e shkallës së parë ka marrë në konsideratë edhe informacionin e përcjellë nga shoqëria “Vodafone Albania” sh.a., nga i cili rezultonte se gjatë datës 22.04.2014, një ditë përpara se viktima të gjendej i vdekur, mes kërkuesit dhe viktimës kishte pasur një sërë komunikimesh telefonike dhe shkëmbime mesazhesh, duke filluar nga ora 09:33 e paradites dhe deri në orën 20:16 të mbrëmjes. Në këtë kuadër është evidentuar gjithashtu se pas një komunikimi të mëparshëm (në orën 20:04) me kërkuesin, viktima kishte komunikuar me një numër tjetër telefoni, rrethanë të cilën ajo e ka vendosur në kontekst të të dhënave të tjera të administruara gjatë gjyqimit.

42. Së fundi, gjykata e shkallës së parë ka arsyetuar se dëshmitë e dhëna nga disa dëshmitarë gjatë gjyqimit ishin të pabesueshme dhe nuk përputheshin me provat e tjera të administruara, duke konsideruar më të besueshme deklaratimet e dhëna prej tyre gjatë hetimeve paraprake. Ajo ka theksuar se, gjatë hetimeve paraprake, dëshmitarët, menjëherë pas ngjarjes, kishin paraqitur një version të ngjarjes që përputhej me provat e tjera të administruara në gjykim, ndërsa gjatë gjyqimit kishin ndryshuar deklaratimet e tyre. Sipas gjykatës, nuk paraqitej logjik ndryshimi i mëvonshëm i deklaratimeve gjatë gjyqimit, në mënyrë diametralisht të kundërt me ato të dhëna përpara organit procedues, për sa kohë deklaratimet e mëparshme gjenin mbështetje në provat e tjera të administruara.

43. Mbi këtë bazë, gjykata e shkallës së parë ka çmuar se të dhënat mjeko-ligjore, të lidhura me deklaratimet e familjarëve, konfliktet e mëparshme, sjelljen e kërkuesit para dhe pas ngjarjes, si dhe komunikimet telefonike të një dite përpara vdekjes, krijojnë një tërësi rrethanash që mbështeste përfundimin se kërkuesi ishte autori i vrasjes së viktimës dhe se fajësia e tij provohet te çdo dyshimi të arsyeshëm.

44. Çështja në vijim është shqyrtuar nga gjykata e apelit mbi ankimin e kërkuesit, por edhe të prokurorit. Gjykata e apelit ka gjetur të drejtë vendimin e gjykatës së shkallës së parë për sa i përket përfundimit për fajësinë e kërkuesit, duke vlerësuar të pabazuara pretendimet e ngritura në ankimin e tij për deklarimin të pafajshëm. Nga ana tjetër, ajo ka gjetur të bazuara pretendimet e ngritura në ankimin e prokurorit, duke saktësuar cilësimin juridik të veprës penale sipas neneve

79/c dhe 25 të KP-së dhe duke ndryshuar vendimin e gjykatës së shkallës së parë për sa i përket masës së dënimit, të cilën e ka rritur në 23 vjet burgim, për shkak të kryerjes së veprës penale në bashkëpunim.

45. Fillimisht, gjykata e apelit ka vlerësuar se, ndonëse përfundimi i gjykatës së shkallës së parë për fajësinë e kërkuesit ishte i drejtë, ajo gjykatë nuk ka evidentuar në tërësi ecurinë e hetimit, provat e grumbulluara gjatë tij, si dhe provat e marra gjatë gjykimit, në funksion të përcaktimit të faktit penal të vrasjes së viktimës dhe të autorësisë së kërkuesit, përfshirë edhe ato të marra me kërkesë të mbrojtjes së kërkuesit. Për këtë arsye, gjykata e apelit ka evidentuar gjerësisht rrethanat e zbulimit të viktimës, veprimet e para hetimore, aktet e ekspertimit mjekoligjor, ndryshimin e drejtimit të hetimit nga versioni fillestar i vetëvrasjes drejt dyshimit për vrasje, deklaratimet e familjarëve dhe personave që kishin dijeni për faktet, të dhënat për komunikimet telefonike, si dhe veprimet e mëvonshme hetimore që kishin çuar në ngritjen e akuzës ndaj kërkuesit. Sipas gjykatës së apelit, këto të dhëna duhej të analizoheshin në tërësi dhe në lidhje me njëra-tjetrën për të vlerësuar si mekanizmin e vdekjes së viktimës, ashtu edhe përfshirjen e kërkuesit në ngjarje.

46. Në veçanti, gjykata e apelit ka pasqyruar edhe deklaratimet e mëvonshme të nënës së viktimës gjatë hetimeve paraprake, sipas të cilave kërkuesi, pas varrimit të viktimës, e kishte kërcënuar dhe, më pas, e kishte larguar nga banesa, për shkak të deklaratimeve që ajo kishte dhënë për ngjarjen. Po ashtu, ajo ka pasqyruar deklaratimet e kësaj shtetaseje në lidhje me tentativën e vetëvrasjes së bashkëshortes së kërkuesit pas vdekjes së viktimës, të cilën ajo e ka lidhur me dyshimet dhe presionin e ushtruar në kuadër të konfliktit familjar. Gjukata e apelit ka pasqyruar edhe deklaratimet e bashkëshortes së kërkuesit, e cila, ndonëse fillimisht kishte mohuar marrëdhënien intime me viktimën, në deklaratimin e mëvonshëm gjatë hetimeve paraprake kishte përshkruar një marrëdhënie problematike me të dhe presionin që, sipas saj, ai kishte ushtruar ndaj saj. Edhe tentativa e saj për vetëvrasje pas vdekjes së viktimës lidhej, sipas deklaratimeve të saj, me akuzat dhe presionin që i ishin bërë në familje për shkak të kësaj ngjarjeje. Në të dyja rastet, gjykata e apelit ka evidentuar se gjatë gjykimit këto dëshmitare kishin ndryshuar ose zbutur disa prej thënieve të mëparshme. Gjithashtu, gjykata e apelit ka pasqyruar edhe deklaratimet e shtetasit M.Sh., djalit të xhaxhait të viktimës dhe të kërkuesit, njëherazi edhe baxhanak i këtij të fundit, sipas të cilit, një ditë përpara vdekjes ai ishte takuar me viktimën dhe ky i fundit i kishte shprehur

shqetësimin për konfliktin e ndodhur me kërkuesin, si dhe për faktin se, pas njoftimit të këtij të fundit, ishte shoqëruar në polici. Gjykata ka evidentuar, po ashtu, të dhënat e administruara nga regjistri i sallës operative të policisë, sipas të cilave ky shtetas, pas ngjarjes, kishte bërë një njoftim lidhur me një kërcënim të pretenduar nga kërkuesi, për shkakun se, sipas kërkuesit, ai kishte njoftuar policinë ditën e ngjarjes.

47. Në këtë kontekst, gjykata e apelit ka trajtuar edhe përdorimin e deklarimeve të dhëna gjatë hetimeve paraprake nga disa dëshmitarë, të cilët gjatë gjykimit kishin ndryshuar ose zbutur thëniet e tyre. Ajo ka vlerësuar se këto deklarime mund të merreshin në konsideratë në kuptim të nenit 362, pika 3, të KPP-së, për sa kohë nuk ishin vlerësuar të izoluara, por në lidhje me provat e tjera të administruara në gjykim, të cilat, sipas saj, konfirmonin vërtetësinë e tyre. Në këtë drejtim, gjykata e apelit ka çmuar se deklaratimet e dhëna gjatë hetimeve paraprake ishin të detajuara dhe përputheshin me të dhëna të tjera, përfshirë marrëdhëniet e acaruar mes kërkuesit dhe viktimës, konfliktin e mëparshëm mes tyre, lëvizjet e kërkuesit një natë përpara ngjarjes, gjetjen e derës së banesës së viktimës të hapur, pozicionin në të cilin ishte gjetur trupi i viktimës, si dhe faktin se kërkuesi e kishte lëvizur trupin nga vendi ku ishte gjetur. Në vijim, në analizë të ngjarjes së ndodhur në raport me provat e administruara në gjykim, gjykata e apelit ka vlerësuar se prokuroria dhe gjykata e shkallës së parë kishin identifikuar qartë dhe drejt faktin penal, figurën e veprës penale dhe personin përgjegjës. Sipas saj, të dhënat e mësipërme, të analizuara në tërësi dhe në lidhje me njëra-tjetrën, mbështesnin përfundimin e gjykatës së shkallës së parë për ekzistencën e faktit penal të vrasjes dhe përfshirjen e kërkuesit në kryerjen e saj.

48. Gjykata e apelit ka vlerësuar si të pabazuara pretendimet e ngritura në ankimin e kërkuesit. Sipas saj, fajësia e kërkuesit për kryerjen e veprës penale “Vrasja për shkak të marrëdhënieve familjare”, të kryer në bashkëpunim, mbështetej në prova të qarta dhe të marra në përputhje me ligjin, të cilat, të vlerësuara në tërësi dhe në harmoni me njëra-tjetrën, në përputhje me nenin 152 të KPP-së, provonin tej çdo dyshimi të arsyeshëm kryerjen e veprës penale prej tij. Gjykata e apelit ka theksuar se, edhe pse mungonin prova të drejtpërdrejta për autorësinë e kërkuesit, kjo lidhej edhe me hetimin joprofesional dhe jo të gjithanshëm në momentin fillestar të ngjarjes. Megjithatë, sipas saj, ekzistonin një sërë provash të tërthorta, të cilat nuk ishin të dyshimta, të pakonfirmuara ose kontradiktore dhe që, të analizuara në raport me ngjarjen e ndodhur, provonin vrasjen e viktimës dhe autorësinë e kërkuesit. Konkretisht, sipas gjykatës së

apelit, fakti penal dhe fajësia e kërkuesit provoheshin nga procesverbali i këqyrjes së kufomës, procesverbali i këqyrjes dhe i rikëqyrjes së vendit të ngjarjes, aktet e ekspertimit mjeko-ligjor dhe shpjegimet e ekspertëve në gjykim për dëmtimet e viktimës dhe shkakun e vdekjes, deklaratimet e personave që kishin dijeni për faktet, si dhe provat e tjera të administruara në gjykim.

49. Për sa i përket motivit të ngjarjes, gjykata e apelit ka vlerësuar se ai lidhej me dyshimet e kërkuesit për një marrëdhënie jashtëmartesore të viktimës me bashkëshorten e tij. Sipas saj, ky motiv mbështetej në deklaratimet e dëshmitarëve, në rrethanat e dala nga deklaratimet e bashkëshortes së kërkuesit, si dhe në tentativën e saj për vetëvrasje dy ditë pas vdekjes së viktimës. Gjykata e apelit ka vlerësuar, gjithashtu, se ndonëse disa prej dëshmitarëve gjatë gjykimit kishin ndryshuar thëniet e tyre, qëndrimi i gjykatës së shkallës së parë ishte i drejtë, pasi ajo i kishte lidhur deklaratimet e dhëna gjatë hetimeve paraprake me provat e tjera të administruara, duke i konsideruar për këtë shkak të besueshme dhe duke i marrë në konsideratë në dhënien e vendimit. Sipas gjykatës së apelit, gjykimi i zhvilluar nga gjykata e shkallës së parë kishte respektuar standardet e procesit të rregullt ligjor, parimin e kontradiktoritetit dhe barazisë së armëve, si dhe të drejtën e kërkuesit për mbrojtje efektive. Po kështu, ajo ka vlerësuar se marrja e provave dhe fiksimi i tyre në aktet procedurale ishte kryer në respektim të ligjit procedural penal.

50. Në vijim, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka shqyrtuar rekursin e kërkuesit, duke vendosur mospranimin e tij, me arsyetimin se nuk përmbante shkaqe nga ato të parashikuara nga neni 432 i KPP-së. Sipas atij kolegji, shkaqet e rekursit të kërkuesit lidheshin kryesisht me çështje të karakterit faktual dhe me vlerësimin e materialit provues nga gjykatat e faktit, të cilat, si rregull, nuk mund të bëhen objekt rivlerësimi nga Gjykata e Lartë, për shkak të kufijve të juridiksionit të saj si gjykatë ligji. Kolegji Penal ka theksuar se ndërhyrja e Gjykatës së Lartë në këtë drejtim mund të bëhet vetëm për të kontrolluar nëse veprimtaria vlerësuese e gjykatave të faktit është argumentuar dhe motivuar në përputhje me kërkesat e ligjit procedural penal, veçanërisht me nenin 152 të KPP-së, si dhe me standardin kushtetues dhe konventor të arsyetimit të vendimeve gjyqësore. Në këtë këndvështrim, Kolegji Penal ka vlerësuar se gjykata e apelit e kishte argumentuar dhe motivuar vendimmarrjen e saj në lidhje me fajësinë e kërkuesit, duke analizuar provat e marra dhe të verifikuara gjatë procesit gjyqësor, si dhe duke paraqitur arsyet mbi të cilat kishte krijuar bindjen e saj, në përputhje me kërkesat e nenit 152 të KPP-së. Sipas tij, arsyetimi i gjykatës së apelit, për sa kohë ishte në të njëjtën linjë me atë të gjykatës së shkallës së parë, duhej

parë i integruar me arsyetimin e kësaj të fundit, duke formuar një tërësi organike. Për këtë arsye, Kolegji Penal ka çmuar se nuk kishte vend për ndërhyrjen e Gjykatës së Lartë në ushtrim të kontrollit të saj ligjor.

51. Po ashtu, Kolegji Penal ka vlerësuar se pretendimet e kërkuesit për cenimin e paanshmërisë së gjykatës, të barazisë së armëve, të së drejtës për t'u dëgjuar dhe të së drejtës për mbrojtje, në thelb, ngriheshin mbi problematika faktuale dhe vlerësuese, të cilave gjykatat e faktit u kishin dhënë përgjigje. Sipas tij, nuk rezultonin shkelje të tilla të procesit që të cenonin ligjshmërinë e tij, ndërkohë që gjykimi ishte zhvilluar sipas ritit të zakonshëm dhe ishin pranuar e marrë edhe provat me dëshmitarë të kërkuara nga mbrojtja. Për sa i përket standardit të arsyetimit të vendimeve gjyqësore, Kolegji Penal ka vlerësuar se pretendimet e kërkuesit ishin të pabazuara, pasi vendimet e gjykatave të faktit plotësonin kriteret e vendosura nga jurisprudenca kushtetuese. Sipas tij, ato pasqyronin tërësinë e fakteve dhe ngjarjeve të administruara në gjykim, mënyrën e analizimit dhe vlerësimit të provave, si dhe nuk rezultonin alogjike, kontradiktore ose pa referencë në ligjin e zbatueshëm. Për këtë arsye, Kolegji Penal ka çmuar se vendimet përmbanin arsyetim të plotë dhe të detajuar për pretendimet e parashtruara përpara gjykatave të faktit.

52. Kolegji Penal ka gjetur të pabazuara edhe pretendimet e kërkuesit për papërdorshmërinë ose mungesën e fuqisë provuese të disa provave. Në lidhje me dëshminë e vëllait të tij, shtetasit M.Sh., ai ka pranuar qëndrimin e gjykatave të faktit se ajo nuk konsiderohej dëshmi indirekte, pasi ky dëshmitar kishte deklaruar fakte të perceptuara drejtpërdrejt prej tij, ndërsa dëshmia e tij ishte analizuar në raport me provat dhe indiciet e tjera të administruara në gjykim. Për deklaratimet e nënës së viktimës, Kolegji Penal ka vlerësuar se gjykatat e faktit, bazuar në nenin 362, pika 3, të KPP-së, kishin marrë në konsideratë deklaratimet e dhëna prej saj përpara prokurorit ose Policisë Gjyqësore, për sa kohë ato lidheshin me prova të tjera që konfirmonin vërtetësinë e tyre. Ndërsa për aktin e ekspertimit mjeko-ligjor nr. 282, datë 05.02.2020, Kolegji Penal ka konstatuar se gjykatat e faktit kishin arsyetuar se ai ishte vlerësuar në harmoni me provat e tjera të administruara gjatë gjykimit.

53. Në analizë të vendimeve gjyqësore të kundërshtuara, për sa i përket pretendimit për cenimin e parimit të prezumimit të pafajësisë të lidhur me standardin e arsyetimit të vendimeve gjyqësore, Kolegji vëren se ai, në thelb, nuk lidhet me shfaqje të jashtme të paragjykitimit të fajësisë së kërkuesit gjatë procesit, por me mënyrën sesi gjykatat e zakonshme kanë vlerësuar provat dhe

kanë arsyetuar arritjen e standardit të fajësisë tej çdo dyshimi të arsyeshëm. Kundërshtimet e tij lidhen kryesisht me fuqinë provuese të akteve të ekspertimit, besueshmërinë e dëshmitarëve dhe mënyrën e lidhjes së provave në tërësi, pra, në thelb, me mospajtimin ndaj mënyrës sesi gjykatat e zakonshme të faktit kanë vlerësuar provat dhe kanë arritur në përfundimin për fajësinë. Në këtë kuadër, kontrolli kushtetues nuk synon të zëvendësojë vlerësimin e provave të bërë nga gjykatat e zakonshme, por të verifikojë nëse ky vlerësim është shoqëruar me arsyetim të mjaftueshëm, logjik dhe jo arbitrar.

54. Nga vendimet gjyqësore të kundërshtuara rezulton se gjykatat e zakonshme të faktit kanë paraqitur rrethanat e çështjes, provat ku kanë mbështetur përfundimin për fajësinë, motivin e pretenduar të kryerjes së veprës penale, mënyrën e vdekjes së viktimës dhe arsytet përse kanë arritur në përfundimin se kërkuesi është autor i veprës penale. Ato nuk e kanë mbështetur deklarinin fajtor të kërkuesit në një provë të vetme, por në tërësinë e provave të administruara gjatë gjykimit. Konkretisht, ato kanë analizuar aktet e ekspertimit mjeko-ligjor, deklarinimet e personave që kishin dijeni për rrethanat e ngjarjes, procesverbalet e këqyrjes dhe të kontrollit të vendit të ngjarjes, rikëqyrjen e vendit të ngjarjes, të dhënat e komunikimeve telefonike, rrethanat që lidheshin me motivin e pretenduar, si dhe rrethana të tjera të çmuara në lidhje dhe harmoni me njëra-tjetrën. Gjykata e apelit ka pranuar se mungonin prova të drejtpërdrejta për autorësinë, por ka vlerësuar se provat e tërthorta, të analizuara së bashku, ishin të mjaftueshme për të provuar faktin penal dhe autorësinë e kërkuesit tej çdo dyshimi të arsyeshëm. Po ashtu, ajo ka dhënë edhe arsytet përse ka konsideruar të besueshme deklarinimet e dhëna gjatë hetimeve paraprake, për aq sa i ka lidhur ato me prova të tjera që, sipas saj, konfirmonin vërtetësinë e tyre.

55. Lidhur me dëshminë e shtetasit M.Sh., vëllait të viktimës dhe të kërkuesit, deklarinimet e nënës së tyre P.Sh. dhe aktin e ekspertimit mjeko-ligjor nr. 282, datë 05.02.2020, Kolegji vëren se këto çështje janë trajtuar nga gjykatat e zakonshme të faktit në kuadër të vlerësimit të provave dhe janë marrë në shqyrtim edhe nga Gjykata e Lartë brenda kufijve të kontrollit të saj ligjor. Gjykata e Lartë ka vlerësuar se gjykatat e faktit kanë arsyetuar se dëshmia e shtetasit M.Sh. nuk konsiderohej dëshmi thjesht indirekte, pasi ai kishte deklaruar edhe fakte të perceptuara drejtpërdrejt prej tij, dhe se kjo dëshmi ishte analizuar në raport me provat dhe indiciet e tjera të administruara në gjykim. Po kështu, për deklarinimet e P.Sh., gjykatat e faktit kanë vlerësuar se deklarinimet e dhëna para prokurorit ose Policisë Gjyqësore mund të merreshin në konsideratë në

kuptim të nenit 362, pika 3, të KPP-së, për aq sa lidheshin me prova të tjera që konfirmonin vërtetësinë e tyre. Ndërsa për aktin e ekspertimit mjeko-ligjor nr. 282, datë 05.02.2020, gjykatat e faktit kanë arsyetuar se ai është vlerësuar në harmoni me provat e tjera të administruara gjatë gjykimit. Në këtë drejtim, Kolegji vëren se kundërshtimet e kërkuesit për metodologjinë e këtij akti, për fuqinë e tij provuese dhe për raportin e tij me aktet e mëparshme mjeko-ligjore janë marrë në shqyrtim nga gjykatat e zakonshme, të cilat kanë shpjeguar se përfundimet e grupit të ekspertëve nuk janë vlerësuar të shkëputura, por në lidhje me dëmtimet e konstatuara te viktimia, rrethanat e vendit të ngjarjes dhe provat e tjera të administruara. Në këtë mënyrë, kundërshtimet e kërkuesit ndaj këtyre provave janë trajtuar nga gjykatat e zakonshme jo si çështje të shkëputura, por në funksion të vlerësimit të tërësisë së materialit provues.

56. Nga ana tjetër, për sa u përket provave dhe rrethanave që kërkuesi i ka lidhur me versionin e vetëvrasjes, si akti fillestar mjeko-ligjor, letra e gjetur në portofolin e viktimës, akti i ekspertimit grafik dhe rrethanat personale të viktimës, Kolegji konstaton se nga vendimet e kundërshtuara nuk rezulton që gjykatat e zakonshme të faktit të kenë zhvilluar një analizë të veçantë për secilën prej tyre. Megjithatë, në lidhje me aktin fillestar mjeko-ligjor, gjykata e apelit ka evidentuar shpjegimet në gjykim të ekspertit, i cili, ndonëse ka mbrojtur tezën e vetëvarjes së viktimës, ka deklaruar edhe se dëmtimet e konstatuara te viktimia mund të ishin shkaktuar edhe nga dhuna e mëparshme. Po ashtu, gjykatat e zakonshme kanë evidentuar se letra e gjetur në portofolin e viktimës, të cilën kërkuesi e lidh me versionin e vetëvrasjes, datonte disa muaj përpara ngjarjes. Kolegji vlerëson se mungesa e një analize të veçantë për secilën prej provave ose rrethanave që kërkuesi i lidh me versionin e vetëvrasjes nuk mjafton, në vetvete, për të konstatuar cenim të standardit kushtetues të arsyetimit, për sa kohë gjykatat e zakonshme kanë trajtuar çështjen qendrore të debatit gjyqësor, pra nëse vdekja e viktimës kishte ardhur nga vetëvarja apo nga veprime të dhunshme të personave të tjerë.

57. Për sa i përket pretendimit se gjykatat e zakonshme të faktit nuk kanë arsyetuar mjaftueshëm për elementet objektive dhe subjektive të veprës penale, për bashkëpunimin, për lidhjen shkakësore dhe për rolin e personave të tjerë, Kolegji vëren se ato kanë identifikuar veprën penale për të cilën kërkuesi është dënuar, faktin penal të konsideruar të provuar, motivin, mënyrën e vdekjes së viktimës, provat ku kanë mbështetur autorësinë e kërkuesit dhe bazën ligjore të dënimit. Në veçanti, gjykata e apelit ka saktësuar cilësimin juridik të veprës penale sipas neneve

79/c dhe 25 të KP-së, duke e lidhur përfundimin për kryerjen e veprës në bashkëpunim me tërësinë e rrethanave të administruara dhe me mënyrën e kryerjes së veprimeve të dhunshme ndaj viktimës. Mospajtimi i kërkuesit me mënyrën sesi gjykatat e zakonshme kanë arsyetuar për këto elemente ose me thellësinë e analizës së tyre nuk është i mjaftueshëm për të konstatuar cenimin e standardit kushtetues të arsyetimit, për sa kohë vendimet nuk rezultojnë të jenë kontradiktore, të paqarta ose të pamundura për t'u kontrolluar në aspektin kushtetues.

58. Në këtë kuptim, Kolegji vlerëson se vendimet e kundërshtuara përmbajnë arsye mbi të cilat gjykatat e zakonshme kanë mbështetur përfundimet e tyre për faktin penal, autorësinë dhe fajësinë e kërkuesit. Nga arsyetimi i këtyre vendimeve nuk rezulton që gjykatat ta kenë paraqitur përgjegjësinë penale të kërkuesit thjesht mbi bazën e aludimeve ose dyshimeve, por se ato kanë identifikuar rrethanat që, sipas tyre, përcaktonin faktin penal të vrasjes, mënyrën e shkaktimit të vdekjes së viktimës, motivin e kryerjes së veprës, lidhjen e kërkuesit me ngjarjen, si dhe provat dhe indiciet ku mbështetej përfundimi për autorësinë e tij. Po ashtu, nuk rezulton që gjykatat e zakonshme të kenë zbatuar një standard më të ulët të provimit të fajësisë ose të kenë zhvendosur barrën e provës te kërkuesi, por përfundimin për fajësinë e tij e kanë mbështetur në prova dhe indicie konkrete, të shqyrtuara në një proces kontradiktor dhe të vlerësuara në tërësi e në harmoni me njëra-tjetrën. Për rrjedhojë, për qëllime të kontrollit kushtetues, nuk rezulton që deklarimi i fajësisë së kërkuesit të jetë bërë pa një shqyrtim të plotë të çështjes ose pa arsyetuar arritjen e standardit të fajësisë tej çdo dyshimi të arsyeshëm.

59. Kolegji vëren, po ashtu, se kërkuesi ka ushtruar të drejtën e ankimit ndaj vendimit të gjykatës së shkallës së parë dhe më pas të drejtën e rekursit ndaj vendimit të gjykatës së apelit. Në këto mjete ankimi ai ka ngritur pretendime për mënyrën e vlerësimit të provave, për aktin e ekspertimit mjeko-ligjor nr. 282, datë 05.02.2020, për dëshminë e M.Sh., për deklaratimet e P.Sh., për provat që, sipas tij, mbështesnin versionin e vetëvrasjes së viktimës, si dhe për standardin e arsyetimit të vendimeve gjyqësore. Për rrjedhojë, Kolegji vlerëson se kërkuesi ka pasur mundësi të përdorë mjetet procedurale të ankimit dhe të parashtrojë pretendimet e tij përpara gjykatave më të larta. Fakti që gjykatat e zakonshme nuk kanë pranuar versionin e tij mbrojtës nuk nënkupton, në vetvete, se e drejta e ankimit ose e mbrojtjes ka mbetur formale.

60. Gjithashtu, për sa u përket pretendimeve për cenimin e paanshmërisë, barazisë së armëve, kontradiktoritetit dhe së drejtës për mbrojtje efektive, Kolegji vëren se ato, në pjesën e

mbetur për shqyrtim, lidhen me mënyrën e administrimit, përdorimit dhe vlerësimit të provave. Nga vendimet e kundërshtuara nuk rezulton që kërkuesit t'i jetë mohuar mundësia për të kundërshtuar provat e akuzës, për të paraqitur prova ose për të parashtruar versionin e tij mbrojtës. Po kështu, fakti që gjykatat e zakonshme kanë arritur në përfundimin për fajësinë e kërkuesit nuk është, në vetvete, tregues i mungesës së paanshmërisë, për sa kohë ky përfundim është mbështetur në vlerësimin e provave dhe është arsyetuar në vendimet gjyqësore. Në këtë drejtim, Kolegji mban parasysh se gjykimi është zhvilluar sipas ritit të zakonshëm dhe se gjatë tij janë pranuar e marrë edhe provat me dëshmitarë të kërkuara nga mbrojtja. Mospajtimi i kërkuesit me mënyrën sesi gjykatat kanë çmuar provat e administruara ose me peshën që u kanë dhënë atyre nuk mjafton për të konstatuar cenim të barazisë së armëve, të paanshmërisë ose të së drejtës për mbrojtje, për sa kohë këto kundërshtime janë marrë në shqyrtim në kuadër të arsyetimit të vendimeve gjyqësore.

61. Në lidhje me vendimin e Gjykatës së Lartë, Kolegji vëren se, ndonëse kërkuesi pretendon se ajo nuk u ka dhënë përgjigje të arsyetuar shkaqeve të rekursit, nga përmbajtja e vendimit rezulton se Gjykata e Lartë ka evidentuar dhe trajtuar pretendimet kryesore të tij, përfshirë ato për standardin e arsyetimit, përdorimin dhe vlerësimin e provave, dëshminë e M.Sh., deklaratimet e P.Sh. dhe aktin e ekspertimit mjeko-ligjor nr. 282, datë 05.02.2020. Gjykata e Lartë ka vlerësuar se gjykata e apelit ka analizuar provat e marra dhe të verifikuara gjatë procesit gjyqësor, ka arsyetuar krijimin e bindjes së saj për fajësinë e kërkuesit dhe se shkaqet e ngritura në rekurs nuk përbëjnë shkaqe nga ato të parashikuara nga neni 432 i KPP-së. Në këtë kuptim, edhe pse arsyetimi i saj është i kufizuar, ai shpreh në mënyrë të dallueshme arsyet e mospranimit të rekursit, brenda funksionit të Gjykatës së Lartë si gjykatë ligji, ndaj pretendimi për cenimin e së drejtës së aksesit në gjykatë, në aspekt të ankimit efektiv, është haptazi i pabazuar.

62. Nga sa më sipër, Kolegji vlerëson se kërkuesi nuk ka arritur të tregojë se Gjykata e Lartë i ka cenuar të drejtën e aksesit në gjykatë, për shkak të mungesës së përgjigjes së arsyetuar ndaj shkaqeve të rekursit ose se gjykatat e zakonshme kanë cenuar parimin e prezumimit të pafajësisë, në aspekt të standardit të provimit të fajësisë tej çdo dyshimi të arsyeshëm. Gjithashtu, vendimet gjyqësore të kundërshtuara, të lexuara në tërësinë e tyre, nuk rezultojnë të paarsyetuara në atë masë që të cenojnë të drejtën për proces të rregullt ligjor. Për rrjedhojë, pretendimet e kërkuesit për cenimin e së drejtës së aksesit në gjykatë dhe të parimit të prezumimit të pafajësisë, të lidhura me standardin e arsyetimit të vendimeve gjyqësore, janë haptazi të pabazuara.

63. Në përfundim, Kolegji çmon se kërkesa nuk plotëson kriteret ligjore për kalimin e saj për shqyrtim në seancë plenare.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese, në bazë të neneve 31 dhe 31/a, pikat 1 dhe 2, shkronjat “d” dhe “e”, të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar,

V E N D O S I:

Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.